

Kartläggning av cyklingens förutsättningar i Hjo kommun

2021-7, Underlag till Cykelstrategi för Hjo kommun

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Inledning	3
Hjjobornas åsikter om cykelvägarna.....	3
Cykelfrämjandets kommunvelometer 2020.....	3
Folkhälsomyndighetens ”Hälsa på lika villkor” om Hjjobornas cykelvanor.....	5
Kritik på teknik.....	6
Medborgarundersökningen 2020.....	7
Egen enkät riktad till Hjjoborna om cykling.....	8
Befintliga cykelvägar i Hjo och andra förutsättningar för cyklar	12
Cykelvägnätet-nuläge och framtid.....	13
Potentialstudie för cykling.....	14
Cykelpotential för skolelever i Hjo.....	15

Inledning

Cykelstrategin grundar sig på Hjobornas åsikter om cyklingens förutsättningar i form av

- Cykelfrämjandets kommunvelometer 2020
- Folkhälsomyndighetens enkät Hälsa på lika villkor
- SKRs undersökning Kritik på teknik
- Medborgarundersökningen
- Egen enkät som genomfördes under 2019

Dessutom görs en genomgång av de faktiska förutsättningarna. Hur mycket cykelväg finns idag? Hur ser den faktiska cykelpotentialen ut? Detta ger viktiga signaler om vilka åtgärder som spelar störst roll för att öka cyklingen.

I det här dokumentet samlas med andra ord en stor del av bakgrundsmaterialet som legat till grund för cykelstrategin.

Hjobornas åsikter om cykelvägarna

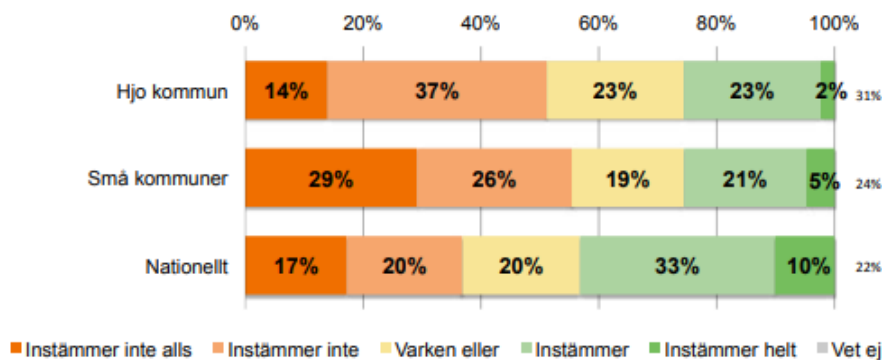
Cykelfrämjandets kommunvelometer 2020

SAMMANSTÄLLNING KATEGORIER OCH TOTALBETYG						
	Hjo kommun		Små kommuner		Nationellt	
Generell nöjdhet	3,56	Betyg: B	3,05	Betyg: C	3,37	Betyg: B
Trygghet	3,08	Betyg: C	2,58	Betyg: D	2,80	Betyg: C
Tillgång till cykelinfrastruktur	2,98	Betyg: C	2,73	Betyg: D	2,92	Betyg: C
Framkomlighet i cykelvägnätet	3,24	Betyg: C	2,87	Betyg: C	2,94	Betyg: C
Cykelklimat	2,53	Betyg: D	2,48	Betyg: D	2,45	Betyg: D
Cyklens prioritet i kommunen	3,02	Betyg: C	2,59	Betyg: D	2,85	Betyg: C
Totalpoäng	3,07	Betyg: C	2,72	Betyg: D	2,89	Betyg: C

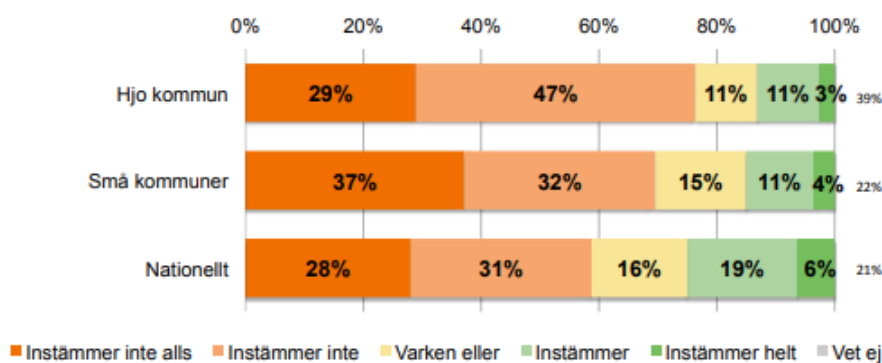
Kommunvelometern är en nationell undersökning av Cykelfrämjandet. Svaren har inhämtats ifrån en självrekryterad och anonym webbenkät som främst har spridits av Cykelfrämjandet och av Hjo kommun på kommunens hemsida och sociala medier mellan maj och september 2020.

Resultatet visar att Hjo kommuns cyklister har en relativt hög grad av generell nöjdhet med Hjo som cyklingskommun. Framförallt får cykelvägarna och skötseln av dessa gott betyg. Det område där Hjo kommun får sämst omdöme är Cykelklimatet: Hjoborna upplever att bilen och cykeln kommer i konflikt i samhällsplaneringen, att det är svårt att ta med cykeln på kollektivtrafikresa och att det är vanligt med stölder av cyklar. Det är också lägre andel i Hjo som anser att kommunen arbetar aktivt med förbättringar av cykelklimatet i kommunen. Det är en lägre andel i Hjo som anser att cyklingen ges tillräckligt hög prioritet i infrastrukturplaneringen.

MIN KOMMUN ARBETAR AKTIVT MED FÖRBÄTTRINGAR FÖR CYKLISTER

CYKLINGEN GES TILLRÄCKLIGT HÖG PRIORITET I INFRASTRUKTURPLANERINGEN I MIN KOMMUN

På frågan "Vad hindrar dig från att cykla mer än du gör idag" så är vädret, otrygga trafiksituationer och svårigheten att transportera varor de vanligaste orsakerna:

VAD HINDRAR DIG FRÅN ATT CYKLA MER ÄN DU GÖR IDAG? VÄLJ ALLA ALTERNATIV :

Hinder för att cykla mer	Hjo kommun	Små kommuner
Avsaknad av bra cykelparkering vid målpunkt	2%	8%
Avsaknad av ombytesmöjligheter vid mina destinationer	2%	4%
Det är för långt till mina destinationer	15%	21%
Inget hindrar mig från att cykla mer	18%	11%
Jag vill inte bli svettig	2%	5%
Jag vill inte cykla i vissa väder	37%	28%
Min cykel är inte tillräckligt bra eller anpassad för mina behov	3%	4%
Otrygga trafiksituationer	37%	52%
Svårigheten att få med barn på cykeln	5%	5%
Svårigheten att kombinera med kollektivtrafik	6%	8%
Svårigheten att transportera varor	26%	21%
Annat	10%	14%
Antal svar	62	7 544

Folkhälsomyndighetens ”Hälsa på lika villkor” om Hjobornas cykelvanor

Folkhälsomyndigheten genomför regelbundet enkäten Hälsa på lika villkor då man följer upp medborgarnas vanor, bl a om cykling. 2018 var det sammanlagt 358 slumpmässigt urvalda personer i Hjo som svarade på frågan om cykling av totalt 376 som svarade på enkäten (de beräknade andelarna stämmer inte exakt eftersom svaren vägs och kalibreras innan redovisning).

Hur ofta cyklar du? Ange ett alternativ

Nästan varje dag 50 personer

Då och då 75 personer

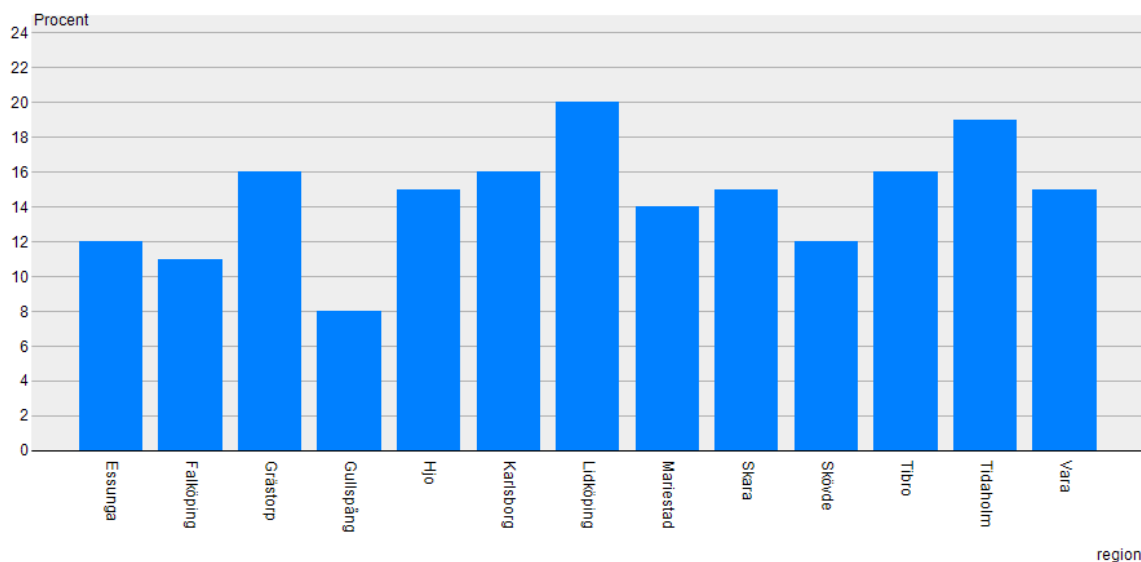
Bara på sommaren 123 personer

Sällan eller aldrig 110 personer

Andelen som cyklar varje dag eller nästan varje dag var ca 15%. Så många som 32 % svarar att de cyklar sällan eller aldrig, vilket är ett resultat som är jämfört med andra både större och mindre kommuner. Statistiken visar att Hjo på intet sätt utmärker sig som en cykelstad trots att en stor andel av befolkningen bor i tätorten där det finns goda förutsättningar att nå alla destinationer med en kort cykeltur.

Tabellen nedan visar hur stor andelen som cyklar dagligen i andra kommuner i Skaraborg. Grästorps, Karlsborg, Tibro, Tidaholm och Lidköping har något högre andel medan Skövde och Falköping är exempel på kommuner som har lägre andel.

Levnadsvanor per kommun/stadsdel efter tid, region, kön och indikator

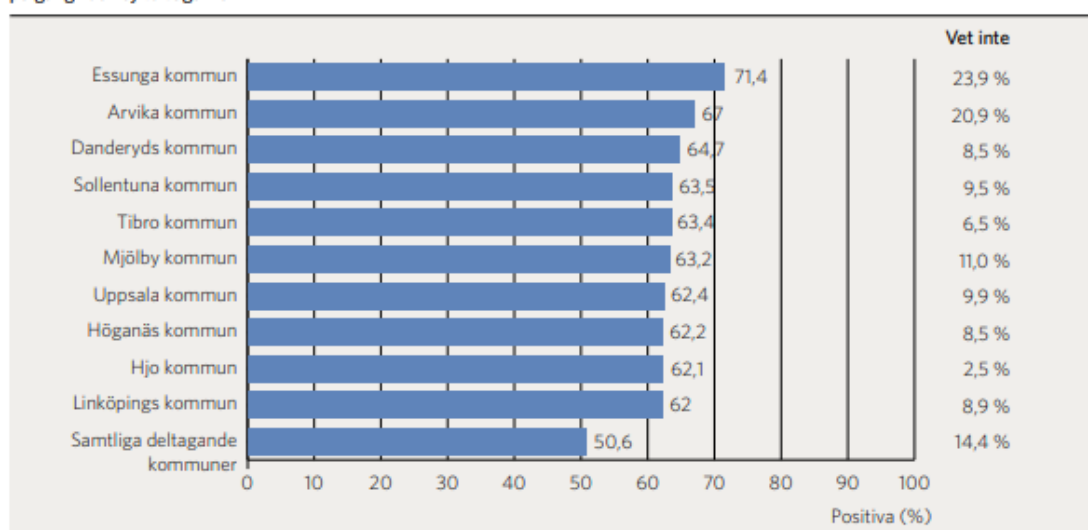
Kritik på teknik

Kritik på teknik genomförs av SKR. Hjo kommun deltog 2019 då ett urval av 500 slumpmässigt utvalda kommuninvånare mellan 18-74 fick svara på frågor om kommunens skötsel av tekniska frågor. Du kan läsa hela rapporten [här](#)

God standard på gator och vägar

Närmare fem av tio kommuninvånare är positivt inställda till standarden på kommunens gator och vägar, vilket är en större andel än motsvarande i Sverige som helhet. Ännu fler är positiva till standarden på gång- och cykelvägarna. Dessutom är närmare sex av tio kommuninvånare positivt inställda till hur snöröjning och halkbekämpningen sköts i kommunen.

DIAGRAM 2. Topp 10 - Andel av kommunens invånare som är positiva till standarden (jämnhet, gropar och spår) på gång- och cykelvägarna

*Notera att antalet respondenter som inte uttryckt en åsikt (vet ej) varierar mellan de deltagande kommunerna.

Medborgarundersökningen 2020

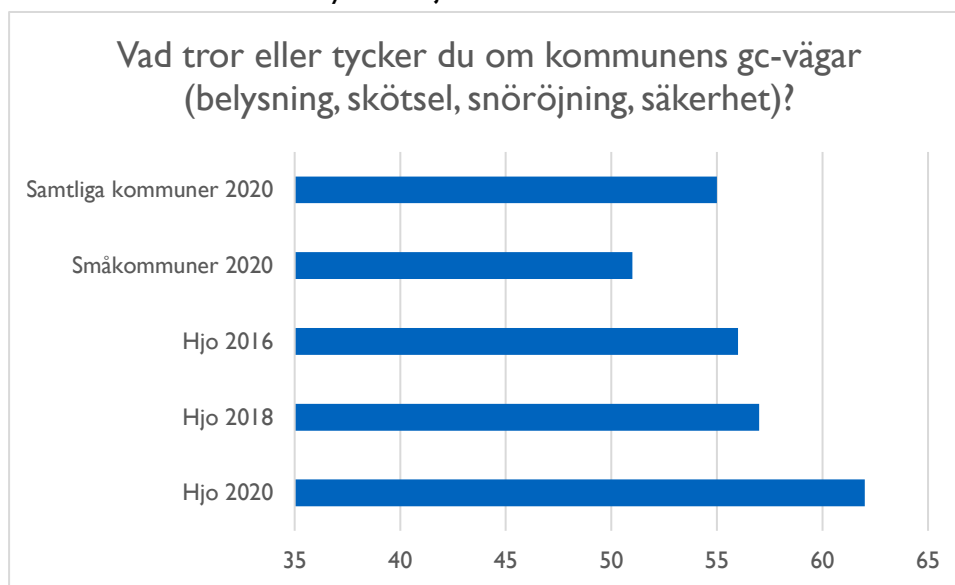
Medborgarundersökningen från 2020 visar att Hjoborna är nöjdare nu än 2018 och 2016 med kommunens gång- och cykelvägar. Hjobon är också nöjdare än både riksgenomsnittet och andra småkommuner:

Resultat redovisas som betygsindex 0-100

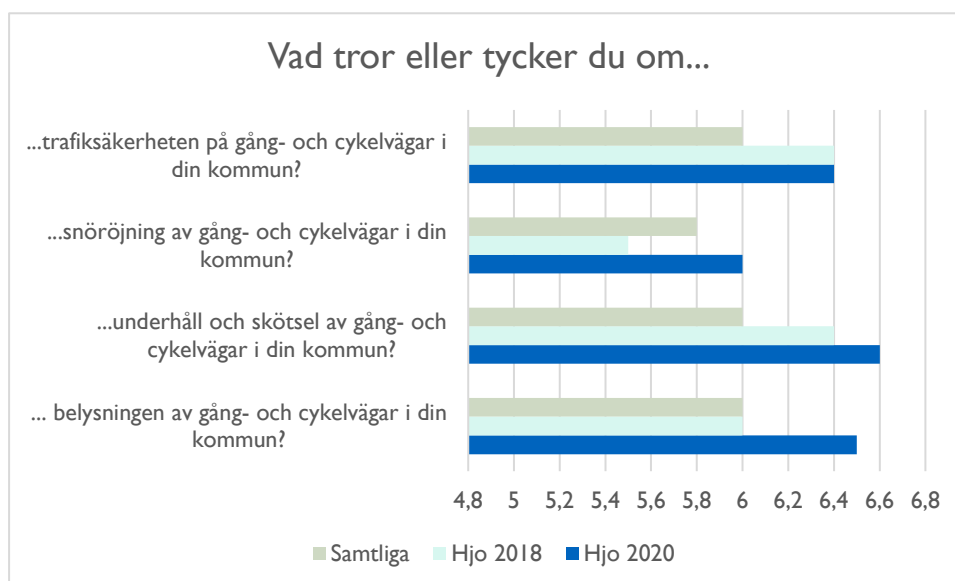
Betygsindex under 40 = inte godkänt

55-75 = nöjd

över 75 = mycket nöjd

Ovanstående tabell visar ett sammanfattande betygsindex. Bryter man ned det sammanfattande betyget på sina beståndsdelar så ser det ut enligt nedan

Medborgarundersökningen bekräftar att Hjoborna generellt anser att det finns goda förutsättningar för att ta sig fram med cykel. Underhållet och skötsel anses fungera bra, trafiksäkerheten bedöms som relativt gott och tillgången till gc-vägar likaså.

Det finns flera undersökningar som pekar på att det förmodligen inte är statusen på befintliga gång- och cykelvägar som är den största anledningen till att folk inte cyklar i högre utsträckning.

Däremot kan det vara en brist att det saknas sträckor med cykelväg eller att de bilvägar man är hänvisad till upplevs som farliga (se vår egen enkät nedan).

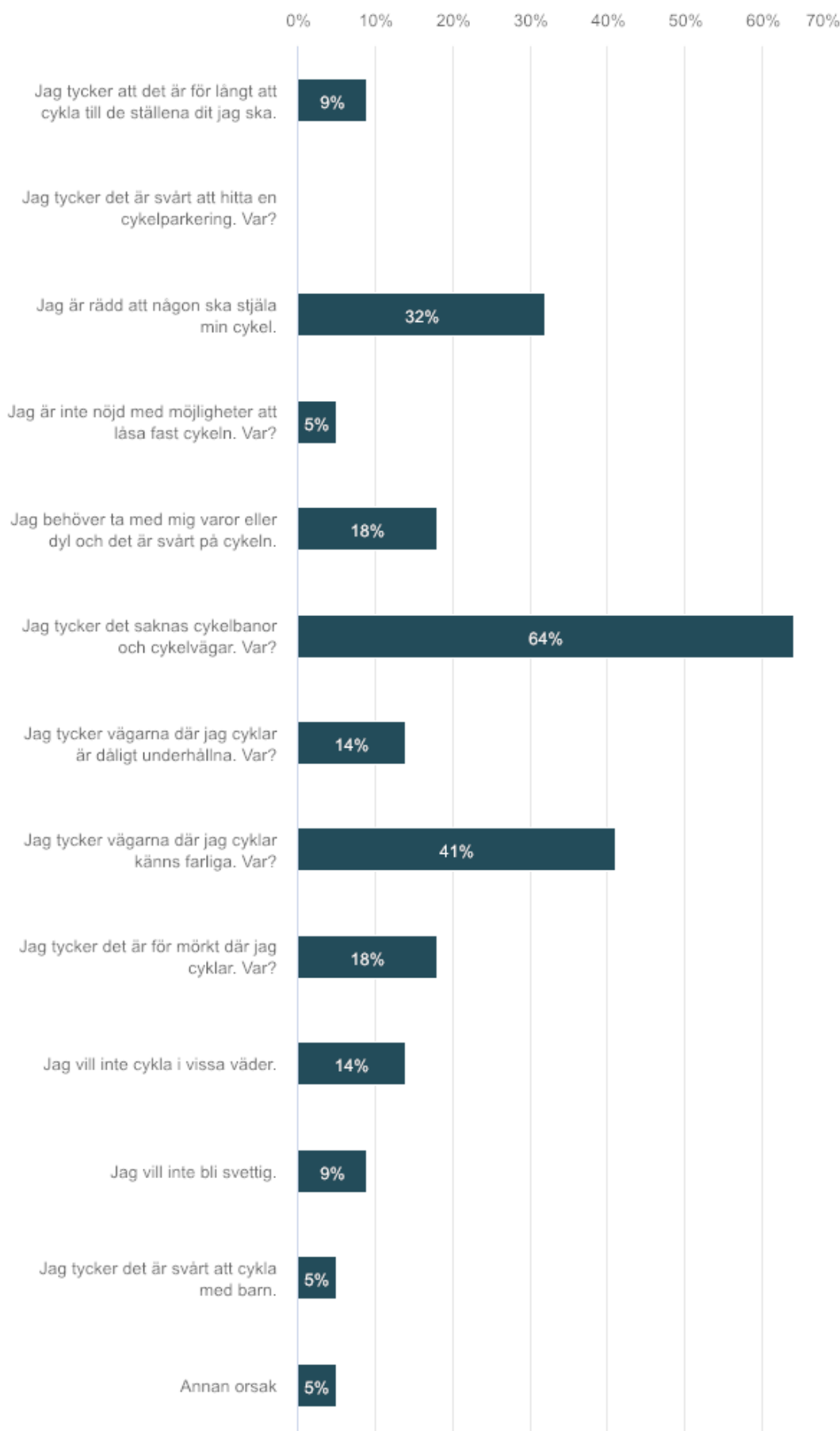
Egen enkät riktad till Hjoborna om cykling

Under Europeiska Trafikantveckan 2019 lanserade Hjo kommun en cykelenkät som under en månad funnits tillgänglig på hemsidan. Information har gått ut i tidning, sociala medier och vi har också funnits ute på välbesökta platser för att prata cykling. Frågan som ställts är; Vad skulle få dig att i högre utsträckning välja cykeln vid korta resor? Det har också funnits möjlighet att lämna övriga kommentarer. Det som huvudsakligen framkommit är följande:

- **Brist på naturligt cykelstråk som binder ihop södra och norra Hjo genom centrala delen.**
Om man ska åka från Söder (Jönköpingsvägen och parallellgator upp till Skolgatan) till t ex badet, hamnen, lekparken i hamnen, kulturkvarteret och ICA (det området) så är det väldigt svårt att välja lämpligt cykelstråk. Fram till torget går bra, men sen är Torget lite snårigt att cykla på med barn och framförallt är Hamnbacken otäck p ga trånga ytor, höga kanter och ibland tung trafik som samsas med cyklar. Det är inte ovanligt att man låter sina småbarn cykla på trottoaren av säkerhetsskäl, trots att dessa redan är trånga. Flera skulle önska att Hamnbacken var fri från bilar.
Väljer man istället gamla brandstationsbacken så är det enkelriktat på Tunnbindare-gränd från Torget så där får man inte köra in med cykel, och inte heller över kyrkogården får man cykla. Nästa alternativ är Hantverksgatan med buckliga stenar. Hantverksgatan har bara cykelplattor på ena sidan och då är det lite otydligt om man ska cykla på fel sida åt ena hållet eller om man ska hoppa fram på de runda stenarna. Kan man inte öppna upp Tunnbindaregränd för cykeltrafik så som det var förr i världen för att skapa en trygg cykelled genom staden?
- Om man är på väg över torget för att komma till Skolgatans cykelväg så upplever man hörnet vid Torggatan som en otrygg plats. Ofta kommer man som cyklist på stråket som går tvärsöver torget, men precis där torget övergår till Torggatan så blir det väldigt trångt där när det kommer bilar bakifrån. Antingen ska man runt skylten och ut på vägen framför de bilar som kommer bakifrån eller så fortsätter man på trottoaren framför Stadshuset vilket är fel men känns tryggare.
- Det finns numera många fina cykelvägar som är väldigt uppskattade, men en del stråk slutar i intet. Cykelvägen nedför Falköpingsvägen i riktning mot torget slutar abrupt i **rondellen Ringvägen-Falköpingsvägen**. Många fortsätter då på trottoaren på andra sidan rondellen. Det är också snirkligt vid **Ringvägen-Sveavägen där Floragan slutar**.
- Kan man underlätta för cyklister genom att tillåta cykeltrafik på enkelriktade gator tex **Strömsdalsvägen?**
- **Trottoarerna** blir otrygga för gångare eftersom många cyklar på trottoarerna. Detta är särskilt vanligt i Hamnbacken, förbi Korvkiosken, vid Apoteket och Rödingen och utmed Kyrkogårdsmuren. Man lär barnen att cykla på trottoarerna eftersom de får göra det när de är små om vägen inte upplevs som tillräckligt trygg att cykla på. Ett annat ex är framför Stadshuset.
- **Parkeringar för cyklar:** Saknas parkeringar vid Njuta, Fruktaffären, ner åt Hamnbacken utanför ex Känsla. Även vid Apoteket. Det ingen naturlig plats i närheten, det blir att man lutar cykeln mot en vägg och så blir det risker för synskadade.

Merparten av svaren inkom via hemsidan.

Så här fördelade sig svaren på frågan **Vad av följande hindrar dig från att välja cykeln?**

Följande kommentarer lämnades till dessa svar:

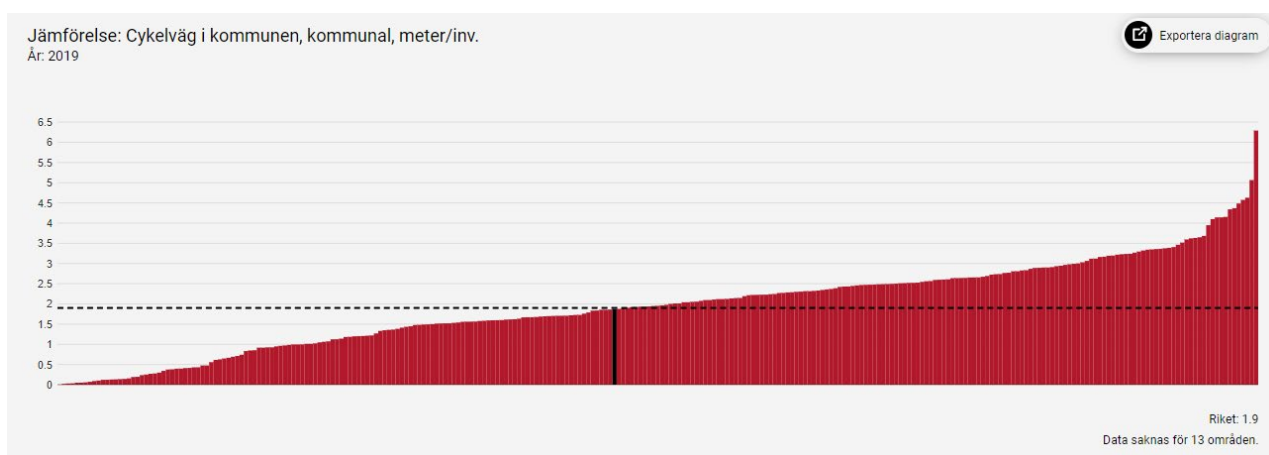
Alternativets namn	Text
Annan orsak	saknas säker cykelväg.
Jag tycker vägarna där jag cyklar är dåligt underhållna. Var?	Korsningen vid Guldkrokshallen.
Jag tycker vägarna där jag cyklar är dåligt underhållna. Var?	Långgatan söder ut
Jag tycker det är för mörkt där jag cyklar. Var?	Banvallen till Grebban
Jag tycker det är för mörkt där jag cyklar. Var?	Strandpromenaden. Gångvägen vid almedal och i Borrbäck.
Jag tycker det är för mörkt där jag cyklar. Var?	Öster om folkhögskolans byggnader. Både i den branta backen ner mot Harstigen och ffa grusvägen mellan skolan och radhusen.
Jag tycker det är för mörkt där jag cyklar. Var?	Mellan Hjo o grebban på gamla järnvägen
Jag är inte nöjd med möjligheter att låsa fast cykeln. Var?	Fler lås som vid badet! Där man kan låsa fast med vajer.
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Skövdevägen, Jönköpingsvägen, Bangatan
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Gångvägen förbi kyrkan borde vara öppen för cykeltrafik så att man kan använda cykelvägen vid gamla brandstationen när man cyklar mellan Ica och skolan. Nu när man inte får cykla där blir det istället att man cyklar via Hamngatan och torget där det är smalt och trångt. Om det vore möjligt skulle det vara bra med asfalterad cykelväg.
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Bor mellan Hjo & korsberga, finns ingen cykelbana förens vid högaliden. Önskar den gick längre mot korsberga så man kunde ta med barna på cykelturer till Hjo.
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Hamnbacken. Hamnbacken är farlig. Stäng av biltrafiken där! (2 kommentarer)
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	När man cyklar från skolan på Skolgatan så saknas övergångsställe när man ska vidare mot torget eller rakt fram in på den lilla kullerstengsgatan som heter Kyrkogatan. Det saknas också när man cyklat vidare på Hantverksgatan och ska över Regeringsgatan.
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Från Ica ut till söder
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Upp till skövderondellen från hem & hobby
Jag tycker det saknas cykelbanor och cykelvägar. Var?	Från Korsberga och Blikstorp (2 kommentarer)
Jag tycker vägarna där jag cyklar	Övergångsstället över Skolgatan längst i norr vid parken.

känns farliga. Var?	Mycket barn som går och cyklar. Borde vara en upphöjning över Skolgatan så att cykelvägen kan fortsätta genom parken.
Jag tycker vägarna där jag cyklar känns farliga. Var?	Korsbergavägen är farlig speciellt för våra barn. Bor många familjer utmed denna väg & skulle det finnas en cykelbana skulle man kunna ta med barna ut på cykel, nu vågar man inte det.
Jag tycker vägarna där jag cyklar känns farliga. Var?	Bilarna kör rakt ut på cykelbanorna. Det skulle kunna vara bättre markerat.
Jag tycker vägarna där jag cyklar känns farliga. Var?	Många korsningar och övergångar där det är dålig sikt, växter träd och häckar som hänger ut
Jag tycker vägarna där jag cyklar känns farliga. Var?	Det känns osäkert från Skolgatan där cykelvägen tar slut. Vad göra sen? Det är många korsningar och dålig sikt runt hörn.
Jag tycker vägarna där jag cyklar känns farliga. Var?	På vägen till Grevbäck, tung trafik och smal väg. Cykelväg hade varit otroligt bra! (8 kommentarer)

Befintliga cykelvägar i Hjo och andra förutsättningar för cyklar

Nu har vi tagit del av Hjobornas syn på cyklingens förutsättningar i kommunen. Hur ser det ut om vi tittar på de fakta som finns tillgängliga kring exempelvis cykelvägnät etc?

Tabellen nedan visar att utifrån svenska mått mätt idag så ligger Hjo kommun på en genomsnittlig nivå när det gäller utbyggnaden av cykelväg i kommunen. Totalt, inklusive statliga, kommunala och enskilda cykelvägar, så finns det 2,4 meter cykelväg per invånare i Hjo kommun. Den nationella vägdatatabasen är dock inte fullt ut uppdaterad med Hjo kommuns aktuella värden, vilket gör att vi i verkligheten har en något högre siffra. Tittar man enbart på utbyggnaden av det kommunala cykelnätet i tätorten så finns det 1,9 m cykelväg/invånare, vilket också det är ett genomsnittligt betyg i dagens Sverige:

Cykelväg i kommunen, total, meter/inv 2019. (N07806)

Kommunal cykelväg i kommunen i meter dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Trafikverket (NVDB) och SCB

Cykelvägnätet-nuläge och framtid

Hjoberna upplever alltså att Hjo har ett relativt väl utbyggt cykelvägnät, särskilt i ”nyare” bostadsområden. Det finns cykelstråk av god kvalitet som tar en långa sträckor genom tätorten. Exempel på dessa är Skolgatan, Ringvägen, Falköpingsvägen, Lars i Knäpplans väg och Karlsborgsvägen.

Det är däremot tomt på cykelvägnät i det område som utgör den centrala stadskärnan, runt torget och anslutande kvarter, där oskyddade cyklister får samsas med biltrafik på ibland ganska vältrafikerade och trånga utrymmen. Att det finns en sådan ”vit fläck” på kartan gör att vi idag inte binder ihop stadens norra och södra delar med sammanhängande cykelstråk.

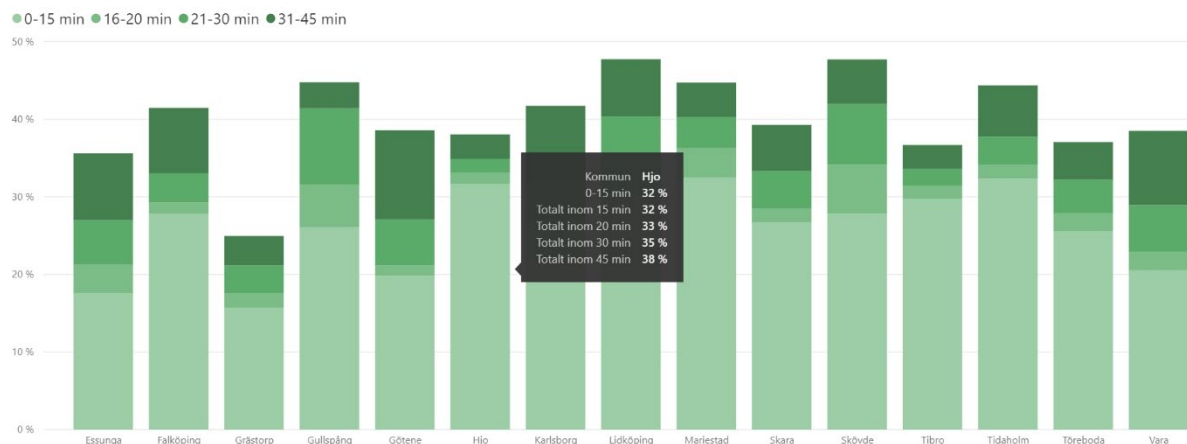
Sedan tidigare finns en föreslagen utbyggnad av gc-vägnätet i Trafikprogrammet. Den utbyggnad som föreslås är:

- **GC-väg utmed Skolgatan (Klart)**
- **Utökat gångfartsområde** för att få en tryggare och säkrare trafikmiljö för gångare, cyklister och motorfordon.
- **GC-väg utmed Bangatan** Cyklister färdas mot centrum från Karlsborgsvägen får samsas med motorfordon på Bangatan. Utmed Bangatan finns viktiga målpunkter såsom apotek, busstation, äldrecenter och längre norr ut vårdcentral.
- **GC-väg utmed Skövdev.** från väg 195 till Sveavägen – Ringvägen. Utbyggnaden av Åsenområdet medför ökad cykling vilket ökar säkerhetskraven.
- **GC-väg utmed Jönköpingsv.** Hårt trafikerad väg med blandtrafik. På sommaren är strandpromenaden välbesökt. En gc-väg anläggs från Långgatans slut utmed Jönköpingsvägen till gamla Fågelåsvägen, antingen där nuvarande gångstråk utmed strandpromenaden löper eller utmed Jönköpingsvägen.

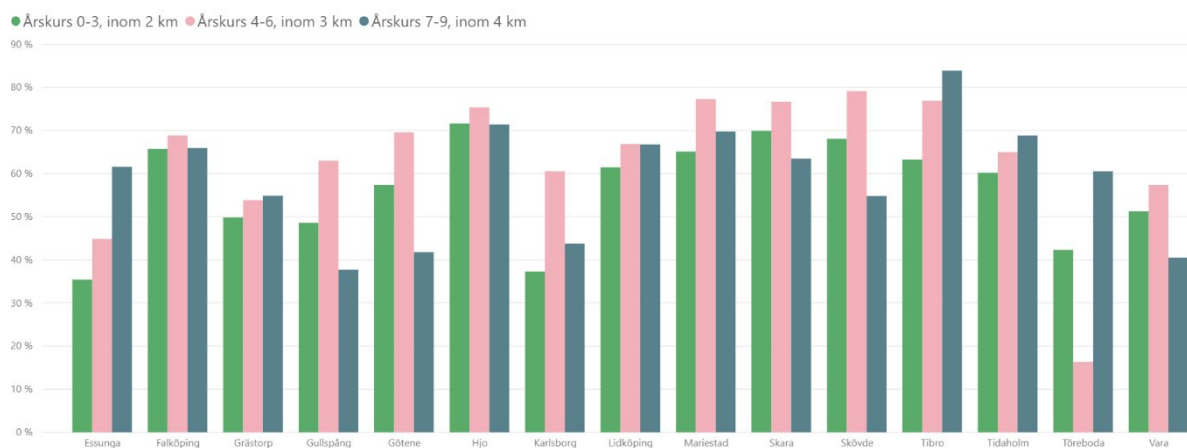

för att kunna cykla till jobbet på 15-30 min nästan uteslutande bor i tätorten Hjo och där tar det max 15 min. Hjo har jämfört med övriga kommuner i Skaraborg en mycket hög andel av befolkningen som kan cykla till jobbet på under 15 min.

Cykelpotential för skolelever i Hjo

Cykelpotentialstudien visar att för elever i årskurs 0-3 så har drygt 70 % kortare cykelväg till skolan än 2 kilometer. För årskurs 4-6 är det drygt 70% av eleverna som har kortare cykelväg än 3 km.

Detta visar på en enorm cykelpotential för skolbarn i Hjo. Ur klimatsynpunkt är det en självklarhet att vi måste använda den här potentialen och få så många som möjligt att använda möjligheten att cykla till skolan. Men det finns fler orsaker till varför det är viktigt att främja cykling till skolan. Att skjutsa sina barn till skolan innebär flera negativa effekter, dels går barnen miste om en möjlighet till vardagsmotion, dels förvärras trafiksäkerheten runt skolan. Forskning från bl a Karlstads universitet visar att barn som tar sig själva till skolan är mer nöjda och presterar bättre i skolan. Att lära sina barn gå och cykla till skolan är en investering för framtiden, grundlägger goda vanor tidigt i livet och gör barnen mer självständiga.

Potentialstudien för cykling visar också de stråk där flest cyklar mellan hemmet och

arbetet/skolan. På så vis kan potentialstudien hjälpa kommunen att identifiera de mest trafikerade stråken och var behoven av cykelvägar är som störst. Detta är ett av underlagen som använts för att identifiera var det finns luckor i cykelvägnätet.

Källor

Cykelfrämjandets Kommunvelometer 2020

https://cykelframjandet.se/wpcontent/uploads/2020/07/hjo_kommun_cyklistvelometern_2020.pdf

Kritik på teknik 2019, SKR

<https://webbutik.skr.se/sv/artiklar/kritik-pa-teknik-2019.html>

SCB Medborgarundersökning 2020

<https://hjo.se/kommun--politik/kvalitet--utveckling/medborgarundersokningen/>

Västra Götalandsregionens Cykelpotentialstudie

<https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/transportinfrastruktur/okad-cykling-i-vastra-gotaland/potentialstudie/>